

AURKIBIDEA

AKRONIMOAK	10
AURKEZPENA	13
EGIKARITZE-LABURPENA	16
I.KAPITULUA.SARRERA. XEDEA, IRISMENA ETA METODOLOGIA	62
II.KAPITULUA.KARAKTERIZAZIOA, ESPARRU JURIDIKOA ETA JURISPRUDENTZIAKO	74
II.1. Sarrera	74
II.2. Europako eta nazioarteko tresna garrantzitsuenak, diskriminazioari aurre egiteko. 78	
II.2.1.Nazio Batuak	78
II.2.2.Europako Kontseilua	80
II.2.3.Europar Batasuna	81
II.2.4.Diskriminazioaren aurkako borrokan laguntzen duten Europako erakundeak 91	
II.2.5.Tresna arauemaileen eta aplikatzeko ardura duten organoen arteko harremana	92
II.3. Barne-ordenamendu juridikoa	92
II.3.1.15/2022 Lege, uztailaren 12koa, tratu-berdintasunerako eta diskriminazio ezerako integrala	94
II.3.2.Legedi sektoriala eta autonomikoa	99
II.4. Araudian jasotako diskriminazioaren modalitateetarako hurbilketa kontzeptuala. 103	
II.4.1.Zuzeneko diskriminazioa	105
II.4.1.1.Definizioa	105
II.4.1.2.Justifikatuta dauden egoerak	107
II.4.2.Zeharkako diskriminazioa	109
II.4.2.1.Definizioa	110
II.4.2.2.Justifikatuta dauden egoerak	112
II.4.3.Diskriminazio anizkoitza eta interseksionala	113
II.4.4.Beste diskriminazio batzuk: asoziazio bidezkoa, suposizio bidezkoa, pertzepzio bidezkoa, ezkutukoak eta sistemikoak	117
II.4.5.Diskriminazioan oinarritutako jazarpena	118

II.4.6. Diskriminazioa eragitea edo diskriminatzeko agindua edo instrukzioa	119
II.4.7. Errepresaliak	120
II.4.8. Gorroto-diskurtsoa	120
II.4.8.1. Aurrekariak	120
II.4.8.2. Gorroto-diskurtsoaren mugaketa, zigorgarritasuna	121
II.4.8.3. Ikus-entzunezko programazioaren legezkotasunaren ikuskapena ...	128
II.4.9. Gorroto-delituak	130
II.4.9.1. Tipifikazio penala eta kontzeptuen zedarritzapena	130
II.4.9.2. Gorroto-delituei aurre egiteko neurriak	133
II.4.9.3. Gorroto-gertakariei buruzko datuen erregistroa	137
II.5. Diskriminazioaren aurreko babesa eta erreparazioa	139
II.5.1. Ekintza positiboko neurriak	140
II.5.2. Kulturarteko harmonizaziorako jardunbideak: arrazoizko egokitzea eta hitzartutako doitzea	145
II.5.3. Legezko bermeak eta prozedurak	148
II.5.3.1. Biktimentzako informazioa, aholkularitza eta babesa	150
II.5.3.2. Prozesuetan tratu-berdintasunerako eta diskriminaziorik ez izateko eskubidea defendatzeko legitimazio prozesala	152
II.5.3.3. Froga-zama	154
II.5.3.4. Froga egitea	157
II.5.3.5. Diskriminazioaren aurkako zehapen-araubidea	158
II.5.3.5.1. Diskriminazioaren aurkako zehapen-araubideari buruzko txosten eta azterlanetatik eratorritako zenbait ohar	159
II.5.3.5.2. 15/2022 Legean ezarritako xedapenak	163
II.5.3.6. Ikuspegi errestituatiboa, erantzun bermatzaile berria	165
II.6. Tratu-berdintasunerako eta diskriminaziorik ez izateko eskubidea defendatzeko, datuak biltzearen garrantzia	165
II.6.1. EBn datuak biltzeko egindako proposamenak	166
II.6.2. Datu-bilketaren mugak eta bermeak	169
II.6.3. Datu-bilketa tratu-berdintasunerako eta diskriminaziorik ezerako lege integral berrian	172
II.7. Berdintasun-erakundeak	173
II.7.1. 2000/43/EE Zuzentaraua aplikatuta sortu diren berdintasun-erakundeak ...	176
II.7.2. Berdintasun-erakundeen ereduen arteko ezberdintasunak	180
II.7.3. 2000/43/EE Zuzentaraua aplikatuta, Espainian dagoen berdintasun-erakundeak	183

II.8. EBren eta 15/2022 Lege berriaren jardun-estrategiak eta -proposamenak	187
II.9. Ijito-herria, diskriminazioaren eta gizarte-bazterketaren aurrean babesa behar duen gutxiengo kulturala; bereziki, COVID-19aren ondoren.	189

III.KAPITULUA. NAZIOARTEKO ERAKUNDEEN TXOSTEN ESANGURATSUENAK

205

III.1.Sarrera eta metodologia	205
III.2.Nazioarteko erakundeek Estatu Espainolaren diskriminazioaren aurkako politikan aurkitu dituzten arazoak.....	208
III.2.1.Diskriminazioaren aurkako legeria globalik eza eta sektoreko legerian aurkitutako gabeziak	208
III.2.2.Diskriminazioaren aurkako gaian falta da erakunde independente bat izatea, behar bezala hornitua	212
III.2.3.Gutxiengoak ordezkatzeko dituzten aholku-organoen diseinuaren eta funtzionamenduaren hutsuneak	215
III.2.4.Diskriminazioa, aurreiritziak eta estereotipoak komunikabideetan	216
III.2.5.Berdintasunari eta diskriminazioari buruzko datuen bilketa eta azterketan topatutako hutsuneak	217
III.2.6.Diskriminazioaren aurka borrokatzeko estrategietan eta planetan topatutako gabeziak	220
III.2.7.Falta da politika publikoek talde minoritarioetan edo talde diskriminatueta izaten dituzten neurri kanpoko ondorio kaltegarriak aztertzea	220
III.2.8.Profil etnikoak erabiltzea segurtasun-indarren eta kidegoen jarduketetan ..	222
III.2.9.Eskola-segregazioa.....	223
III.2.10.Intzidente arrazisten aurkako jardunaren hutsuneak.....	224
III.2.11.Gorrito-diskurtsoaren aurkako borrokaren hutsuneak	225
III.3.Nazioarteko erakunde gomendioak	226
III.3.1.Diskriminazioaren aurkako lege globalak ematea	226
III.3.2.Diskriminazioaren aurkako borrokan espezializatu den erakundea sortzea ..	232
III.3.3.Gizarte zibilarekin kolaboratzea eta lan bateratua berrindartzea	237
III.3.4.Diskriminazioaren aurkako organo eskudun bat sortzea hedabideen arloan	238
III.3.5.Datuen bilketa eta azterketa hobetzea	239
III.3.6. Diskriminazioaren aurka borrokatzeko planak eta estrategiak egitea eta ebaluatzea.....	246
III.3.7.Politika publikoek talde minoritarioetan edo diskriminatueta neurri gabe izan dezaketen inpaktu kaltegarrii heldzea.....	248
III.3.8.Profil etnikoen erabilera ezabatzea.....	249
III.3.9.Eskola-segregazioa ezabatzea	250

III.3.10. Arrazakeriari edo diskriminazioari lotutako intzidenteak ikertzea eta zehapenak ezartzea	251
III.3.11. Gorroto-diskurtsoaren aurkako borroka.....	254
III.3.12. Diskriminazioaren aurkako borrokan prestatuta dauden langile gaituak izatea	258

IV.KAPITULUA. EUSKAL ADMINISTRAZIO PUBLIKOEN JARDUKETAK DISKRIMINAZIOAREN AURKAKO BORROKAREN ESPARRUAN 262

IV.1. Sarrera	262
IV.2. Zerbitzu publikoek egindako gogoetak eta mahairatutako gai jakingarriak, diagnostiko gisa	266
IV.3. Administrazio publikoek garatutako jarduerak	269
IV.3.1. Babestutako ezaugarri bati baino gehiagori eragiten dioten jarduerak.....	270
IV.3.1.1. Diskriminazio-egoerei buruzko aholkularitza eta salaketa	270
IV.3.1.2. Jarduketan plangintza	271
IV.3.1.3. Administrazio-organoak	276
IV.3.2. Babestu beharreko ezaugarri bakoitzaren inguruko jarduerak:	277
IV.3.2.1. Desgaitasuna	277
IV.3.2.2. Sexu-orientazioa eta -identitatea	281
IV.3.2.3. Etnia edo jatorri nazionala	286
IV.3.2.3.1. Agiri estrategikoak eta jardute-planak	287
IV.3.2.3.2. Parte hartzeko eta koordinatzeko organoak eta sareak	291
IV.3.2.3.3. Migrazio-mugimenduen, ezaugarrien, beharrianen eta immigrazioaren aurreko jarreraren inguruko ezagutza	293
IV.3.2.3.4. Autonomia-erkidegoko zerbitzu publikoak	295
IV.3.2.3.5. Migratzaileentzako informazioa eta harrera	296
IV.3.2.3.6. Gizarteratze-programak	299
IV.3.2.3.7. Diskurtso publikoa	302
IV.3.2.3.8. Arlo honetan ematen diren laguntza-lerroak	303
IV.3.2.3.9. Etorkinen egoera eta zailtasunei buruz sentsibilizatzea eta kontzientziazatzea helburu duten jarduerak	304
IV.3.2.3.10. Komunikazio-politika	309
IV.3.2.3.11. Prestakuntza-jarduerak	309
IV.3.2.3.12. Beste jarduera interesgarri batzuk	311
IV.3.2.4. Erlijioa	313
IV.3.2.5. Hizkuntza	315

V.KAPITULUA. ARARTEKOAK BERDINTASUNERAKO ETA DISKRIMINAZIORIK EZ IZATEKO ESKUBIDEA BABESTE ALDERA EGIN DITUEN JARDUKETA ADIERAZGARRIENAK 316

V.1. Aurretiko gogoetak: Arartekoaren eginkizunak.....	316
V.2. Arartekoak tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren arloan egin dituen esku-hartze nagusiak	319
V.2.1. Zerbitzu publiko jakin batzuk (adibidez, hilerriak) sinesmen erlijiosoetara (bereziki, komunitate musulmanari) egokitzeko premiari buruzko jarduketak	319
V.2.2. Arartekoak gurtza-zentro musulman bat ireki osteko arazoaren harira egindako jarduketa.....	320
V.2.3. Batasuneko ijitoen egonlekuei buruzko kexak eta ijitoek gutxiengo kultural bateko kide gisa udalerri bateko herritar izateko duten eskubideari eragiten dioten beste kexa batzuk.	321
V.2.4. Arartekoak LGTBI pertsonen eskubideak babesteko egin dituen jarduketak:	325
V.2.5. Arartekoak irisgarritasun-arloan egindako jarduketak.	328
V.2.6. Arartekoak polizia-jarduketan eta -praktiken beharrezko bermeen harira egin dituen jarduketak.	335
V.2.7. Gomendio Orokorra, aurretik urtebetez erroldatuta egoteko eskakizuna dela-eta osasun-laguntza mugatzeari buruzkoa.	338
V.2.8. Prestazio ekonomikoen arloko araudia aplikatzeari eta egoera diskriminatzaile posible batzuei buruzko kexak.	338
V.2.9. Jendeari irekitako establezimenduetan sarrera ukatzeko eskubideari buruzko jarduketa.....	339
V.2.10. Arartekoaren ofiziozko jarduketa, diskriminazioa nozitzen duten kolektibo jakin batzuetako kideek alokairu-araubideko etxebizitzak eskuratzeko dituzten zailtasunei buruzkoa.	341
V.2.11. Arartekoak Haur eta Lehen Hezkuntzan funts publikoekin finantzatzeko diren zentroetako eskolatzeetan desoreka dagoela salatzen zuten kexen harira egindako jarduketak.....	342
V.2.12. Zerbitzu publikoetarako sarbidean administrazio ona jasotzeko eskubidea ziurtatzeari buruzko jarduketak, zerbitzuak emateko harreman ezarriak (telematikoak nahiz aurrez aurrekoak) desberdinkeriarik ez sortzea sustatzekoak.	343

VI. KAPITULUA. DISKRIMINAZIOAREN AURKAKO POLITIKEN JARDUNBIDE EGOKIAK/ADIBIDEAK BESTE ESTATU BATZUETAN 346

VI.1. Diskriminazioaren aurkako legeria	346
VI.1.1. Erresuma Batua	346

VI.1.2.Finlandia	348
VI.2.Erakundeak	349
VI.2.1.Belgika: Aukera Berdintasunerako eta Arrazakeriaren eta Diskriminazioaren aurkako Zentro Interfederala (Unia)	349
VI.3.Legeriaren eta programen ebaluazioa	353
VI.3.1.Legeriaren ebaluazioa: Belgika	353
VI.3.2.Planen ebaluazioa: Herbehereak	355
VI.4.Plangintza eta estrategiak	356
VI.5.Datu-bilketa	359
VI.5.1.Belgika	359
VI.6.Poliziaren eta gizarte zibilaren arteko lankidetzat; salatzeko prestutasuna areagotu da	360
VI.6.1.Erresuma Batua	360
VI.6.2.Austria	362
VI.7.Polizia-kontrolatan, etniako ezaugarrien erabilera desagerraraztea	363
VI.7.1.Finlandia	363
VI.8.Diskriminazioaren aurka borrokatzeko organo eskuduna hedabideetan	364
VI.9.Gorroto-diskurtsoaren aurkako borrokari buruzko datu-bilketa	365
VI.10.Gorroto-diskurtsoaren aurkako borroka Interneten	366
VI.10.1.Suitza	366
VI.10.2.Alemania	368
VII. KAPITULUA. ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK	371
INFORMAZIO ITURRIAK	401
ERANSKINA. DISKRIMINAZIOAREN AURKAKO ZUZENBIDEARI BURUZKO JURISPRUDENTZIA	449